

Warszawa, dnia **10.09.2012 r.**

**Dotyczy sprawy pomnika „Pociąg do nieba”
na Pl. Strzegomskim we Wrocławiu.**
Nr pisma WAB.AA/BU/35205/7327/10

**Urząd Miejski Wrocławia
Departament Architektury
i Rozwoju**
pl. Nowy Targ 1/8
50-141 Wrocław

Szanowni Państwo.

W odpowiedzi na pismo Urzędu Miasta Wrocław z dnia **22 października 2010 r.** (nr sprawy: **WAB.AA/BU/35205/7327/10**) pragnę sprostować kilka istotnych faktów, które Państwo poruszyli w przedmiotowej sprawie.

- Ad1 - Obiekt o nazwie „**Pociąg do nieba**” nazywacie Państwo: „**instalacją autorską**”. Jednak w rozumieniu **art. 3 pkt 3** ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 1994 r. Nr 89, poz. 414 ze zm.) obiekt ten jest **budowlą, pomnikiem**, o czym zresztą Państwo sami wspominaliście **w punkcie 4** swojej odpowiedzi. Oznacza to, że sami sobie Państwo zaprzeczacie. Jeżeli twierdzą Państwo, że obiekt „Pociąg do nieba” nie jest pomnikiem, budowlą, a bliżej nieokreśloną „instalacją autorską”, to bardzo proszę o dokładne wskazanie, w którym miejscu ustawy Prawo budowlane znajduje się przepis traktujący o takich nietypowych formach architektury?
- Ad 2 - Rzeczywiście, parowóz **Ty2-1035** został skreślony w **1993 roku** z inwentarza **PKP (MD Jaworzyna Śląska)** jednak nie sądzę, aby wówczas ktokolwiek nazywał go „**wrakiem**”. Wówczas była to praktycznie kompletna maszyna, która mogła samodzielnie poruszać się po torach. Na potwierdzenie swoich słów załączam zdjęcie parowozu **Ty2-1035 z 1992 roku**, które pokazuje jego dobry stan techniczny. Wtedy parowóz ten nie miał tylu ubytków i braków w osprzęcie, jak w **2009 roku**, kiedy to na zlecenie firmy „**Archicom**” zaczęto wycinać z niego części, które najprawdopodobniej trafiły na złom. Trzeba podkreślić, że parowóz **Ty2-1035** stał na terenie Muzeum Przemysłu i Kolejnictwa na Śląsku w Jaworzynie Śląskiej **do lipca 2005 roku**. Kiedy w 2000 r. podzielono PKP, tworząc grupę PKP, w tym PKP S.A. Nieruchomości, jaworzyńskie muzeum zostało w całości przekazane gminie

Jaworzyna Śląska, która bardzo szybko wydzierżawiła go w ręce pana **Piotra Gerbera**. Nowy posiadacz skansenu utworzył tam **prywatne Muzeum Przemysłu**

i Kolejnictwa w Jaworzynie Śląskiej. W **2005 r.** parowóz przetoczono na tor znajdujący się za tuż płotem muzeum. W **2009 roku** parowóz został przeciągnięty na teren muzeum **na zlecenie i koszt firmy Archicom z Wrocławia** dokonano wycięcia wielu elementów osprzętu kotła, mechanizmu napędowego. Są na to dowody w postaci zdjęć (w załączeniu).

W mojej ocenie firma „Archicom”, która szczeni się zrealizowanym pomnikiem „Pociąg do nieba”, dopuściła się zniszczenia zabytkowego parowozu Ty2-1035. Zgodnie z **art. 108 ust. 1** ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 ze zm.) „**Kto niszczy lub uszkadza zabytek, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.**”

W związku z powyższym parowóz Ty2-1035 jest zabytkiem. Wynika to wprost z ustawy o ochronie zabytków, w której **art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. d**, wyraźnie stanowi, że ochronie i opiece – **bez względu na stan zachowania** – podlegają **w szczególności** wytwory techniki, a **zwłaszcza środki transportu**, jako **zabytki ruchome** (patrz: w związku z **art. 3 pkt 1 i 3** ustawy o ochronie zabytków).

Zgodnie z **art. 4** ustawy o ochronie zabytków, ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Zatem, co organy administracji publicznej (samorządowej – czytaj: miasto Wrocław) zrobiły w kwestii ochrony zabytkowego parowozu Ty2-1035?

Według **art. 5** ustawy o ochronie zabytków, opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Co miasto Wrocław, które podobno przejęło parowóz Ty2-1035, zrobiło – jako domniemany właściciel - dla opieki nad nim?

W kwestii walorów zabytkowych parowozu należy jeszcze zwrócić uwagę na wpis, jaki znajduje się w **spisie taboru kolejowego znajdującego się w ewidencji Oddziałów Gospodarowania Nieruchomościami PKP i likwidatorów jednostek organizacyjnych PKP w likwidacji, przeznaczanego do zagospodarowania przez PKP S.A., sporządzonego przez Centralę PKP S.A. w Warszawie (ul. Szczęśliwicka 62, 00-973 Warszawa)**, a jest on uwidoczniiony przy parowozie **Ty2-1035 - poz. 63** wymienionego spisu – który wyraźnie mówi o decyzji **nr 24/2001** z dnia **18.04.2001 r.** Zapewne więc chodzi tutaj o decyzję konserwatora zabytków? **Na pewno wymaga to wyjaśnienia.**

Cała ta sprawa zakrawa na skandal na skalę międzynarodową. Pasjonaci zabytków kolejnictwa, nie tylko z naszego kraju, ale również z Anglii oraz Niemiec, wciąż nie mogą się nadziwić, że zabytkowa maszyna wojenna została w taki sposób zniszczona, i dlaczego w dodatku cały ten proceder promuje Urząd Miasta Wrocławia?

Szczególnym smaczkiem w całej tej sprawie jest fakt, że produkowane podczas II Wojny Światowej przez Niemców lokomotywy typu **BR52** (tzw. **Kriegsloki** – lokomotywy wojenne), czyli parowozy serii **Ty2** (jest to polskie oznaczenie stosowane na PKP po II Wojnie Światowej), woziły między innymi ludzi do obozów koncentracyjnych, wprost do komór gazowych i pieców krematoryjnych w Oświęcimiu, Treblince i Łodzi. Być może także i taki udział miał w tym strasznym procederze parowóz oznaczony po wojnie na PKP jako **Ty2-1035...**

Parowozy serii **BR52/Ty2** były produkowane przez Niemców z myślą o przewożeniu sprzętu wojskowego Wehrmachtu na front Wschodni. Zatem i tu mamy namacalny dowód o militarnym zastosowaniu tego typu parowozów w podczas II Wojny Światowej.

W tej sytuacji wybrana dla pomnika, czy jak to Państwo chcecie nazwać „instalacji artystycznej” nazwa – „Pociąg do nieba” - nabiera koszmarnego wydźwięku. Jak to się mogło stać, że Urząd Miasta Wrocławia po cichu przyzwolił na zniszczenie zabytkowego parowozu **Ty2-1035**, a już na pewno współdziałał wraz z firmą „**Archicom**” w realizacji takiego upiornego pomnika?

Jestem mocno poruszony, wręcz zbulwersowany, również tym, że nie tylko w moim odczuciu, ale i wielu pasjonatów ratujących zabytki kolejnictwa, ucierpiał zabytek, który był własnością Skarbu Państwa. W ten sposób pomniejszył się zasób niewielkiej kolekcji zabytkowych parowozów nad czym wszyscy ubolewamy.

Minęły dwa lata od wystosowania mojego pisma do Urzędu Miasta Wrocławia, a w dalszym ciągu nie otrzymałem odpowiedzi na zadane pytanie, gdzie w chwili obecnej znajdują się usunięte ze środka parowozu **Ty2-1035** części osprzętu oraz tender wannowy o nr **32D43-593**?

Do tej pory nie otrzymałem także jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, kto jest prawowitym właścicielem parowozu **Ty2-1035** o nr. fabrycznym **14168** wraz z tendrem o nr fabrycznym **32D43-593** wyprodukowanym w **1944 roku** w Berlinie w zakładach **Maschinenbau und Bahnbedarfs AG MBA** (dawniej **Orenstein & Koppel**)? Skarb Państwa, PKP S.A., gmina Jaworzyna Śląska, Muzeum Przemysłu i Kolejnictwa w Jaworzynie Śl., czy miasto Wrocław, a może spółka „**Archicom**”?

- Ponadto, na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2001 r. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), zwracam

się z prośbą o udostępnienie kopii porozumienia zawartego pomiędzy miastem Wrocław, a firmą „Archicom” Sp. Z o.o. z Wrocławia (jako wykonawcą pomnika „Pociąg do nieba”).

- Również proszę o odpowiedź na pytanie, czy firma „Archicom” Sp. z o.o. z Wrocławia posiadała - i okazała - prawa autorskie do koncepcji i projektu na wykonanie pomnika „Pociąg do nieba” w chwili podpisywania porozumienia z miastem Wrocław?

- Interesuje mnie również odpowiedź na pytanie, czy w związku z tym, że pomnik „Pociąg do nieba” został zrealizowany na gruncie miejskim, tj. w centrum miasta Wrocławia, w oparciu o porozumienie z miastem Wrocław, to czy na realizację tego przedsięwzięcia został ogłoszony przetarg w rozumieniu o ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 19, poz. 177 ze zm.)?

- Czy grunt pod pomnikiem „Pociąg do Nieba” należy do miasta Wrocław, czy spółki „Archicom”?

- Jak wygląda kwestia prawa własności gruntu i ewentualnych opłat z tytułu jego zajęcia przez pomnik?

W związku z powyższym, jeśli został ogłoszony przetarg, o którym powyżej mowa, to proszę o przesłanie treści ogłoszenia przetargu oraz jego rozstrzygnięcia. Jeśli przetarg nie został ogłoszony, to proszę podać przyczynę dlaczego tak się nie stało?

Pragnę podkreślić, że Państwa odpowiedzi są dość lakoniczne i nie do końca rozwiewają moje wszystkie obiekcje w zakresie ogólnych zasad przyjętych przy realizacji tego typu zadań publicznych.

Mam również pytanie, czy realizacja pomnika „Pociąg do nieba” w jakikolwiek sposób odnosi się do uchwały nr **XLIX/1438/10** z dnia **22 kwietnia 2010 r.** w sprawie wnoszenia pomników na terenie Wrocławia, uchwaloną przez Radę Miasta Wrocławia. Jeśli tak to proszę o powołanie się na odpowiedni artykuł uchwały. W tym miejscu zwracam się o udostępnienie mi kopii uchwały nr **XLIX/1438/10** z dnia 22 kwietnia 2010 r. z **potwierdzeniem za zgodność z oryginałem.**

Bardzo proszę o niezwłoczną odpowiedź w przedmiotowej sprawie.

Z poważaniem

Załączniki:

Zdjęcie parowozu Ty2-1035 z 1992 roku – miejsce: Jaworzyna Śląska.

Zdjęcia jeszcze w miarę kompletnego parowozu Ty2-1035 z 2005 r. (w tym były oryginalne na parowozie wiązary oraz sprzężarka wraz z osprzętem)

Zdjęcia z cięcia i demontażu parowozu Ty2-1035 z 2009 r. na terenie Muzeum Przemysłu i Kolejnictwa w Jaworzynie Śląskiej.

Parowóz Ty2-1035 (lipiec 2005 r.) Na terenie Muzeum Przemysłu i Kolejnictwa na Śląsku w Jaworzynie Śląskiej. Zdjęcie powyżej i poniżej.

© Jacek Raczkowski

Parowóz Ty2-1035 (1992 r.) Na torach, tuż obok Muzeum Przemysłu i Kolejnictwa na Śląsku w Jaworzynie Śląskiej

Wycinanie elementów krzyżulcowych

Ostoja parowozu po demontażu kotła i budki maszynisty oraz całego osprzętu (Jaworzyna Śląska).

Artysta Andrzej Jarodzki na terenie Muzeum Przemysłu i Kolejnictwa na Śląsku w Jaworzynie Śląskiej- na lawecie samochodowej ostoja parowozu Ty2-1035.

Wycinanie elementów z ostoi parowozu Ty2-1035 – 2009 r. (prawdopodobnie w Długołęce pod Wrocławiem).

Do wiadomości:

**Urząd Zamówień Publicznych
Departament Kontroli Doraźnej**
ul. Postępu 17a
02-676 Warszawa

Centralne Biuro Antykorupcyjne
Al. Ujazdowskie 9
00-583 Warszawa

Centralne Biuro Antykorupcyjne – Delegatura Wrocław
ul. Rodakowskiego 6,
51-637 Wrocław

Komisariat Policji Wrocław Stare Miasto
ul. Trzemeska 12
53-679 Wrocław

Komisariat Policji Warszawa Ursynów
ul. Janowskiego 7
02 - 784 Warszawa